

การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

นารีจติ ศรีแสงฉาย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

อีเมลของผู้ประพันธ์บทความ: nareejutis@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการยืมทรัพยากรสารสนเทศของนิสิตระหว่างปีงบประมาณ 2563–2567 เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการและหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะด้านกฎหมายผ่านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยและมีคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพผ่านตัวชี้วัดต้นทุนการยืม และประสิทธิผลผ่านอัตราการยืมของทรัพยากรสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์ พบว่า วิชาบังคับในคณะนิติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 71.88 ของจำนวนครั้งที่ถูกยืมทั้งหมด สำหรับวิชาเลือก โดยเฉพาะกลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจและกฎหมายเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.42 รองลงมาคือ กฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 4.01 นอกจากนี้ วิชาที่มีต้นทุนการยืมต่ำแต่มีอัตราการยืมสูง ได้แก่ กฎหมายพลังงาน และกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองและผังเมือง ขณะที่บางวิชามีต้นทุนการยืมสูงแต่มีอัตราการใช้งานต่ำ เช่น กฎหมายภาษีอากร และนิติปรัชญา แสดงถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแนวทางการจัดซื้อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการปรับปรุงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศให้เหมาะสมกับความต้องการในการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของคณะนิติศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะด้านเนื้อหาวิชาและการใช้ข้อมูลทางกฎหมายที่เข้มข้น การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการจัดซื้อกับอัตราการใช้งานของทรัพยากรสารสนเทศช่วยในการวัดความคุ้มค่า (cost-effectiveness) ของการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนิสิตให้สอดคล้องกับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 อีกทั้ง ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานการศึกษาด้านอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในการจัดการห้องสมุดเฉพาะทางและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

คำสำคัญ: การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ, ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร, ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร, ต้นทุนการยืม

Analysis of Information Resource Usage in the Faculty of Law's Reading and Research Room at Naresuan University

Nareejuti Srisangchay

Faculty of Law, Naresuan University, Mueang, Phitsanulok 65000, Thailand

Corresponding author's e-mail: nareejutis@nu.ac.th

Abstract

This study aimed to analyze the use of information resources in the reading and research room of the Faculty of Law, Naresuan University, with a focus on evaluating the efficiency and effectiveness of information resource utilization by students during the fiscal years 2020–2024, with the goal of developing procurement strategies that align with user needs and the revised 2020 Bachelor of Laws curriculum, which emphasizes the development of legal knowledge and skills through the use of modern and high-quality information resources. Descriptive statistics, including percentages and means, were employed to analyze the data. Efficiency was assessed through indicators of borrowing cost, while effectiveness was measured by the borrowing rates of information resources. The analysis revealed that compulsory courses in the Faculty of Law accounted for 71.88% of total borrowing frequency. Elective courses, particularly in business law and private law, accounted for 6.42%, followed by international law and international business law at 4.01%. Additionally, courses such as energy law and urban development and planning law exhibited low borrowing costs but high borrowing rates. In contrast, courses like tax law and legal philosophy had high borrowing costs but low utilization rates, highlighting the need to adjust procurement strategies to better meet user demands. The research findings suggest strategies to optimize the use of information resources and tailor procurement to educational needs, especially within the Faculty of Law, which has distinctive subject matter and intensive use of legal information. A comparative analysis of procurement costs and utilization rates of information resources aids in assessing the cost-effectiveness of resource acquisition, supporting student learning in alignment with the revised 2020 Bachelor of Laws curriculum. Furthermore, these strategies can be broadly applied to other educational institutions, particularly in managing specialized libraries and learning support systems in higher education.

Keywords: Information resource usage, Resource efficiency, Resource effectiveness, Cost per borrow

บทนำ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีพันธกิจการผลิตบัณฑิตที่ได้มาตรฐานทางวิชาชีพ ส่งเสริมงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเชื่อมโยงสู่การพัฒนาท้องถิ่น บริการวิชาการที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการภาครัฐ เอกชนและท้องถิ่น อีกทั้งยังสนองยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2566–2570 (กองแผนงาน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566) และแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี พ.ศ. 2565–2569 และเป็นไปตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2544) ปัจจุบันคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โดยหลักสูตรที่เปิดสอน คือ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 โดยมีอาจารย์ จำนวน 27 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 13 คน และนิสิต จำนวน 1,270 คน ประกอบด้วย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 432 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 286 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 233 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 319 คน (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563) ดังนั้น เพื่อเป็นไปตามพันธกิจของทางคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จึงได้มีการจัดตั้งห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย เป็นปัจจัยเกื้อหนุนและยกระดับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อันสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนและการวิจัยของคณะนิติศาสตร์ ตลอดจนการพัฒนาวิชาการอื่นๆ เช่น การค้นคว้า เพื่อทำเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยและยังเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนิสิตและอาจารย์ในคณะ การมีห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยที่ประกอบไปด้วยตำรา เอกสาร ข้อมูลกฎหมายที่เพียงพอต่อความต้องการจะเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาของคณะนิติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย จึงได้รวบรวมหนังสือ วารสาร ตำรา และเอกสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า งานวิชาการสำหรับนิสิต อาจารย์ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของนิสิต คณาจารย์ และนักวิจัยทางด้านกฎหมาย ห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยนั้น เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญที่ประกอบด้วยหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ และฐานข้อมูลสารสนเทศทางกฎหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการศึกษากฎหมายในหลากหลายสาขาวิชา ความสำคัญของการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเกิดจากการเติบโตของการศึกษาทางกฎหมายและความต้องการข้อมูลที่มากขึ้น คณาจารย์และนิสิตมีความต้องการที่จะเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยและครบถ้วนเพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัย นอกจากนี้ คณาจารย์ และนิสิต ยังต้องการทรัพยากรสารสนเทศสำหรับการสอนและการวิจัยเชิงลึก การวิเคราะห์ดังกล่าวยังสามารถช่วยให้หน่วยงานของคณะฯ ทราบถึงแนวโน้มและความต้องการของผู้ใช้งานในด้านสารสนเทศ การพัฒนาและปรับปรุงห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย มีจุดประสงค์เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่ รวมถึง การจัดหาหนังสือ การจัดการระบบการบริหารจัดการในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้ ห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ ได้พัฒนาและขยายห้องเพื่อรองรับทรัพยากรสารสนเทศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุม เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด โดยปัจจุบัน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการเปิดให้บริการห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยให้กับนิสิต และบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยนเรศวร มีทั้งหนังสือภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ โดยมีงบประมาณจัดสรรให้เป็นประจำทุกปี อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน พบว่า การบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย ยังไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวโน้มการใช้งานของผู้ใช้ ส่งผลให้การจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศอาจไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของนิสิตและอาจารย์

ได้ ทำให้การวางแผนพัฒนาห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอาจจะยังไม่บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ผู้วิจัย จึงมีแนวคิดการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องอ่านหนังสือ และค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. เพื่อพัฒนาการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่มีการจัดซื้อปีงบประมาณ 2563–2567 โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงวิเคราะห์ (Quantitative and Analytical Research) เพื่อประเมินระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจาก ข้อมูลงบประมาณและจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อในแต่ละปีงบประมาณ ข้อมูลสถิติการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เกณฑ์การบอกรับทรัพยากรสารสนเทศของห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แหล่งข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์

ลำดับ	แหล่งข้อมูล	ลักษณะข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์
1.	ข้อมูลงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2563–2567
2.	ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทหนังสือ ตำรา ภาษาไทย	จำนวนหนังสือ ตำรา ประเภท ภาษาไทย ที่จัดซื้อปีงบประมาณ 2563–2567
3.	ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทหนังสือ ตำรา ภาษาอังกฤษ	จำนวนหนังสือ ตำรา ประเภท ภาษาอังกฤษ ที่จัดซื้อปีงบประมาณ 2563–2567
4.	ข้อมูลสถิติการยืม โดยมีการจัดกลุ่มให้สอดคล้องกับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2563	จำนวนหนังสือที่ถูกยืม ปีงบประมาณ 2563–2567
5.	ข้อมูลเกณฑ์การบอกรับทรัพยากรสารสนเทศของห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย	จำนวนหนังสือที่บอกรับตามเกณฑ์ของห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย ประกอบด้วย 1) กฎหมาย/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กฎหมายในรายวิชา 3) พัฒนาภาษา 4) จรรยาบรรณ

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากระบบบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ เช่น จำนวนครั้งที่ถูกยืม และอัตราการใช้งาน

3. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราการใช้งาน งบประมาณที่ใช้จัดซื้อกับจำนวนครั้งที่ถูกยืม

4. ขอบเขตของการศึกษา ช่วงปีงบประมาณ 2563–2567

5. ขอบเขตของการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

5.2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่จัดซื้อในแต่ละปีงบประมาณ

5.3 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามเกณฑ์การบอกรับทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดโดยห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย

5.4 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามหมวดวิชาในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

5.5 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในหมวดวิชาบังคับ โดยประเมินระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่านตัวชี้วัดจำนวนครั้งที่ถูกยืม และอัตราการใช้งาน ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

5.6 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในหมวดวิชาเลือก โดยประเมินระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่านตัวชี้วัดจำนวนครั้งที่ถูกยืม และอัตราการใช้งาน ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศและสถิติการยืม-คืนที่จัดเก็บอยู่ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ KMUTT-LM ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลหนังสือภาษาไทย หนังสือภาษาต่างประเทศ และข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยดำเนินการส่งออกข้อมูล (Export) จากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ KMUTT-LM และนำข้อมูลเข้าสู่ Google Sheets เพื่อดำเนินการทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleansing) ได้แก่ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การคัดกรองข้อมูลที่ซ้ำซ้อนหรือไม่สมบูรณ์ และการจัดรูปแบบข้อมูลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสำหรับการวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องมือของ Google Workspace และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงาน และ Dashboard ผ่าน Looker Studio เพื่อแสดงผลข้อมูลเชิงสถิติและแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละการยืม สามารถคำนวณ ร้อยละเฉลี่ย ที่หนังสือถูกยืมจากจำนวนเล่มทั้งหมด

$$\text{ร้อยละการ} = \frac{\sum \text{จำนวนที่ถูกยืม}}{\sum \text{จำนวนเล่ม}} \times 100$$

2. การหาค่าเฉลี่ยจำนวนการยืม การคำนวณค่าเฉลี่ยจำนวนที่ถูกยืมในแต่ละวิชา

$$\text{ค่าเฉลี่ยการยืม} = \frac{\sum \text{จำนวนที่ถูกยืม}}{\sum \text{จำนวนวิชา}}$$

3. การวัดระดับประสิทธิภาพ (Efficiency Measurement) จะคำนวณจาก ต้นทุนการยืม (CPB)

$$\text{ต้นทุนการยืม (CPB)} = \frac{\text{งบประมาณที่ใช้}}{\text{จำนวนที่ถูกยืม (ครั้ง)}}$$

4. การวัดระดับประสิทธิผล (Effectiveness Measurement) จะคำนวณจาก อัตราการยืม (อัตราการใช้งาน)

$$\text{อัตราการยืม} = \frac{\text{จำนวนที่ถูกยืม (ครั้ง)}}{\text{จำนวน (เล่ม)}}$$

ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการแบ่งข้อมูลด้วยค่าควอไทล์ (Quartile) ตามหลักสถิติเชิงพรรณนา (Weiss, 2020; พงศเทพ จิระโร, 2564) เพื่อกำหนดระดับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยอาศัยการกระจายตัวของข้อมูลจริงภายในชุดข้อมูลวิจัย และใช้เปรียบเทียบระดับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเชิงสัมพัทธ์ระหว่างรายวิชา ทั้งนี้ แบ่งระดับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สูง ปานกลาง และน้อย ดังนี้

ตัวแปร	ช่วงสูง (High)	ช่วงปานกลาง (Medium)	ช่วงน้อย (Low)
ต้นทุนการยืม (บาท)	≤ 21.53 บาท	> 21.53 และ ≤ 75.63 บาท	> 75.63 บาท
อัตราการยืม	> 14.29	> 6.51 และ ≤ 14.29	≤ 6.51

ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนการแปลผลแบบ 9 ระดับ เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเชิงสัมพันธ์ภายในชุดข้อมูลวิจัย ดังนี้

ระดับประสิทธิภาพ	ระดับประสิทธิผล	การแปลความหมาย
สูง	สูง	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
สูง	ปานกลาง	8 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่บรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
สูง	น้อย	7 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
ปานกลาง	สูง	6 การใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี
ปานกลาง	ปานกลาง	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
ปานกลาง	น้อย	4 มีการใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
น้อย	สูง	3 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ แม้ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้
น้อย	ปานกลาง	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
น้อย	น้อย	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563–2567 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ปีงบประมาณ	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ผลรวม
2563	47,549.80	186,059.00	233,608.80
2564	60,183.40	142,366.50	202,549.90
2565	64,859.00	103,159.00	168,018.00
2566	116,352.20	71,965.75	188,317.95
2567	142,204.75	38,419.50	180,624.25
ผลรวม	431,149.15	541,969.75	973,118.90

จากตารางที่ 2 พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศประเภทภาษาไทยมีการเติบโตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และภาษาอังกฤษมีการลดลงในทุกๆปี ซึ่งอาจแสดงถึงความต้องการหรือการปรับเปลี่ยนในวิธีการสอนหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ โดยผลรวมในปี 2563 สูงที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนภาษาอังกฤษ แต่ในปีถัดมา มีการลดลงทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรวมแล้วงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศในภาษาไทยมีการเติบโตอย่างชัดเจน แต่ในภาษาอังกฤษมีการลดลงที่เห็นได้ชัดในทุกปี

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่จัดซื้อในแต่ละปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ผลรวม
2563	164	54	218
2564	190	55	245
2565	251	25	276
2566	358	19	377
2567	510	13	523
ผลรวม	1,473	166	1,639

จากตารางที่ 3 พบว่า มีการจัดซื้อจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทภาษาไทย 5 ปีที่ผ่านมา จำนวน 1,473 รายการ และภาษาอังกฤษ จำนวน 166 รายการ ผลรวมทั้งหมด 1,639 รายการ โดยจำนวนรายการในภาษาไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในทุกปี ส่วนภาษาอังกฤษมีการลดลงในทุกปี

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามเกณฑ์การบอกรับทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดโดยห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย

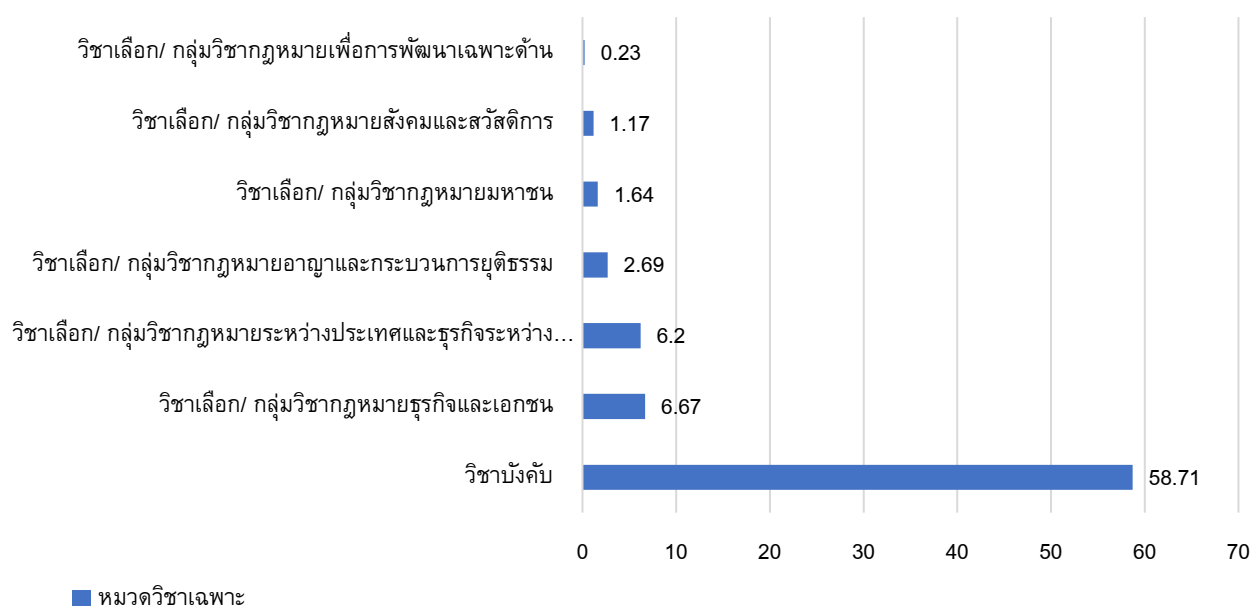
เกณฑ์การบอกรับ	จำนวน (เล่ม)	จำนวนที่ถูกยืม (ครั้ง)	ร้อยละที่ถูกยืม
กฎหมาย/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	314	2,047	11.60
กฎหมายในรายวิชา	1,324	15,595	88.37
จรรยาบรรณ	1	5	0.03
ผลรวม	1,639	17,647	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กฎหมายในรายวิชา มีจำนวนการยืมสูงที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 88.37 ของการยืมทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจและการใช้ทรัพยากรทางวิชาการในสาขากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาเป็นหลัก ในขณะที่ กฎหมาย/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการยืม คิดเป็นร้อยละ 11.60 ซึ่งแสดงถึงการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและกฎหมายที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายวิชาในระดับที่น้อยกว่า ส่วนจรรยาบรรณ การยืมเพียง ร้อยละ 0.03

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามหมวดวิชาในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

หมวดวิชา	กลุ่ม	จำนวน (เล่ม)	จำนวนครั้งที่ ถูกยืม	ร้อยละ ที่ถูกยืม
หมวดวิชา	วิชาบังคับ	1,042	12,684	71.88
เฉพาะ	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจและเอกชน	97	1,133	6.42
	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายเพื่อการพัฒนาเฉพาะด้าน	3	26	0.15
	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน	31	346	1.96
	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ	75	707	4.01
	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายสังคมและสวัสดิการ	20	200	1.13
	วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม	49	423	2.40
	นอกเหนือจากรายวิชา	315	2,052	11.63
รายวิชาที่เปิดสอนให้กับนิสิตคณะอื่น		7	76	0.43
ผลรวม		1,639	17,647	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า วิชาบังคับ มีการยืมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.88 ของจำนวนการยืมทั้งหมด ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของวิชาที่นิสิตต้องศึกษาและเรียนรู้เป็นหลักสูตรที่จำเป็นในการสำเร็จการศึกษา นิสิตจึงมีการยืมหนังสือในหมวดนี้มากที่สุด ถัดมา วิชาเลือก/กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจและเอกชน มีการยืมที่ร้อยละ 6.42 ซึ่งยังคงสูงพอสมควร แสดงให้เห็นว่ากฎหมายธุรกิจและเอกชนเป็นหมวดที่มีความสนใจจากนิสิตบางส่วนที่เลือกเรียน ในขณะที่ วิชาเลือก/กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน มีการยืมที่ร้อยละ 1.96 และวิชาเลือก/กลุ่มวิชากฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ มีการยืมที่ร้อยละ 4.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของวิชากฎหมายในด้านนี้ได้รับความสนใจจากนิสิตในระดับที่น้อยกว่าหมวดวิชาบังคับ แต่ยังมีมีการยืมในระดับที่พอสมควร สำหรับ วิชาเลือก/กลุ่มวิชากฎหมายสังคมและสวัสดิการ การยืมอยู่ที่ร้อยละ 1.13 และวิชาเลือก/กลุ่มวิชากฎหมายเพื่อการพัฒนาเฉพาะด้าน มีการยืมเพียงแค่อ้อยู่ที่ร้อยละ 0.15 ซึ่งแสดงถึงความต้องการหรือความสนใจในเนื้อหาของวิชาในกลุ่มนี้ที่ค่อนข้างต่ำ โดยอาจเนื่องมาจากความเฉพาะเจาะจงหรือความจำเป็นในการศึกษาที่ไม่สูงนัก ในขณะเดียวกัน นอกเหนือจากรายวิชา มีการยืมหนังสือที่ร้อยละ 11.63 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจในเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรโดยตรง หรือเป็นการค้นคว้าเพิ่มเติมจากนิสิตเพื่อเสริมความรู้ สุดท้าย รายวิชาที่เปิดสอนให้กับนิสิตคณะอื่น มีการยืมเพียงร้อยละ 0.43 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจที่น้อยจากนิสิตคณะอื่นในวิชากฎหมายที่เปิดสอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามหมวดวิชาเฉพาะในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในหมวดวิชาบังคับ โดยประเมินระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่านตัวชี้วัดจำนวนครั้งที่ถูกยืมและอัตราการใช้งาน ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

วิชาบังคับ	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การยืม (บาท)	อัตราการ ยืม (ครั้ง)	การแปลผล
กฎหมายการแข่งขันทางการค้า	944.00	2.31	102.00	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง และผังเมือง	42.50	0.25	168.00	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างประเทศ	4,817.00	9.28	129.75	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายปกครอง	11,121.50	12.55	21.10	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง

วิชาบังคับ	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การพิมพ์ (บาท)	อัตราการ พิมพ์ (ครั้ง)	การแปลผล
กฎหมายพลังงาน	900.00	1.33	337.50	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	6,164.00	16.48	16.26	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	2,621.00	5.09	51.50	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
ตราสารเปลี่ยนมือ	7,494.00	13.88	21.60	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
วิจัยทางกฎหมาย	1,350.00	3.50	193.00	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
หลักวิชาขึ้นนักกฎหมาย	1,320.00	11.19	19.67	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
เอกเทศสัญญา 2	4,560.00	15.94	19.07	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม ฝากทรัพย์ และหลักประกัน	12,852.00	19.38	14.11	8 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่บรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยมรดก	10,944.50	21.01	12.40	8 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่บรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อ การพัฒนาอย่างยั่งยืน	16,327.00	53.01	15.40	6 มีการใช้ทรัพยากรระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี

วิชาบังคับ	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การพิมพ์ (บาท)	อัตราการ พิมพ์ (ครั้ง)	การแปลผล
กฎหมายอาญาภาคความผิด	19,037.50	26.85	14.77	6 มีการใช้ทรัพยากรระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี
ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย	7,892.00	75.16	26.25	6 มีการใช้ทรัพยากรระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี
กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	18,016.50	36.69	8.05	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	8,815.00	33.39	10.56	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	27,260.00	70.08	8.64	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายรัฐธรรมนูญ	18,978.00	61.42	9.09	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน	10,632.00	30.64	10.52	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายลักษณะหนี้	12,632.00	53.08	8.50	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	14,001.50	30.98	14.13	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน	8,783.00	39.39	9.70	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	14,148.30	34.51	12.81	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามิควร์ได้	14,902.00	49.18	11.22	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วนบริษัท	11,796.00	49.77	11.29	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	15,787.00	28.55	10.05	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	25,971.50	50.63	7.89	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง

วิชาบังคับ	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การยืม (บาท)	อัตราการ ยืม (ครั้ง)	การแปลผล
กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	31,627.65	50.93	8.06	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
พระธรรมนุญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3,753.00	28.01	8.93	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
เอกเทศสัญญา 1	14,152.50	26.35	11.43	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	6,318.00	46.46	4.86	4 มีการใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 1	4,325.00	47.53	6.50	4 มีการใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
กฎหมายภาษีอากร	17,314.00	1,154.27	0.36	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
กฎหมายแรงงาน	19,063.50	146.64	2.83	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
นิติปรัชญา	7,298.50	192.07	2.11	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
ค่าเฉลี่ยวิชาบังคับ	11,188.16	68.86	36.22	6 มีการใช้ทรัพยากรระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี

จากตารางที่ 6 พบว่า วิชาบังคับ มีการใช้ทรัพยากรระดับปานกลาง แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ดี (ต้นทุนการยืม 68.86 บาท, อัตราการยืม 36.22 ครั้ง) วิชาที่มีต้นทุนการยืมต่ำแต่มีอัตราการยืมสูง เช่น กฎหมายพลังงาน (ต้นทุนการยืม 1.33 บาท, อัตราการยืม 337.50 ครั้ง) และ กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองและผังเมือง (ต้นทุนการยืม 0.25 บาท, อัตราการยืม 168.00 ครั้ง) ถือว่ามีประสิทธิภาพสูง วิชาที่มีต้นทุนการยืมสูงแต่มีอัตราการยืมต่ำ เช่น กฎหมายภาษีอากร (ต้นทุนการยืม 1,154.27 บาท, อัตราการยืม 0.36 ครั้ง) และ นิติปรัชญา (ต้นทุนการยืม 192.07 บาท, อัตราการยืม 2.11 ครั้ง) ดังภาพที่ 2

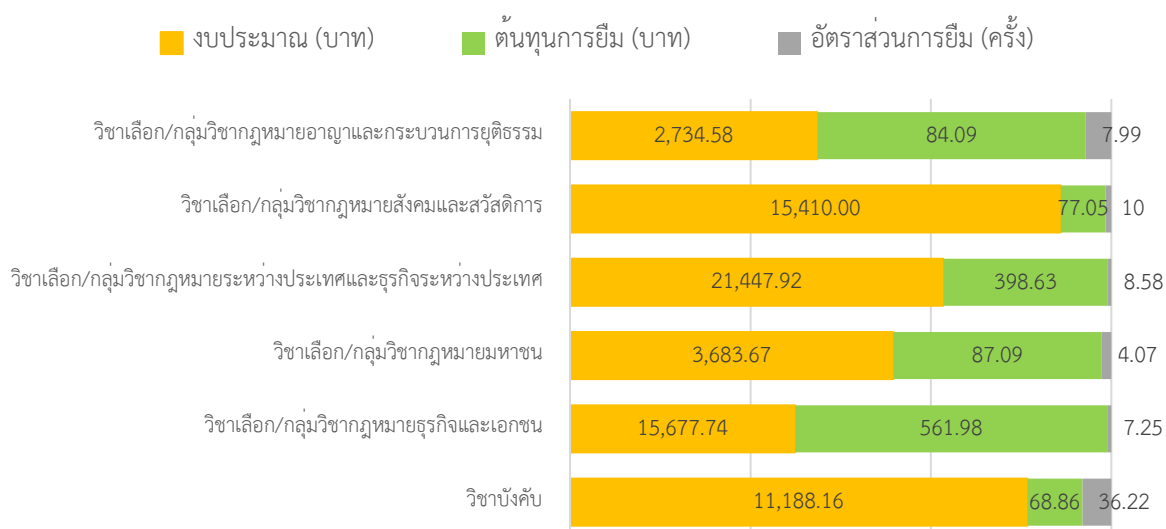
ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในหมวดวิชาเลือก โดยประเมินระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลผ่านตัวชี้วัดจำนวนครั้งที่ถูกยืม และอัตราการใช้งาน ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

กลุ่ม/ชื่อวิชา	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การยืม (บาท)	อัตราการใช้ ยืม (ครั้ง)	การแปลผล
วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจและเอกชน				
กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	49,187.20	1,891.82	0.72	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	12,116.00	576.95	1.50	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
กฎหมายโทรคมนาคมและเศรษฐกิจดิจิทัล	1,596.00	8.92	19.89	9 มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในระดับสูง
กฎหมายพาณิชย์นาวีและการขนส่ง	1,392.00	278.40	1.67	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
ปัญหาพิเศษทางกฎหมาย เอกชนและธุรกิจ	14,097.50	53.81	12.48	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยกลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจและเอกชน	15,677.74	561.98	7.25	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน				
กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น	1,343.00	67.15	5.00	4 มีการใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	1,280.00	58.18	4.40	4 มีการใช้ทรัพยากรในระดับปานกลาง แต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง	8,428.00	135.94	2.82	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

กลุ่ม/ชื่อวิชา	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การพิมพ์ (บาท)	อัตราการ พิมพ์ (ครั้ง)	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยกลุ่มวิชากฎหมาย มหาชน	3,683.67	87.09	4.07	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุ เป้าหมาย
วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ				
กฎหมายการค้าระหว่าง ประเทศ	18,104.00	43.10	13.13	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุ เป้าหมายในระดับปานกลาง
กฎหมายทะเลและกิจการทาง ทะเล	14,025.00	876.56	5.33	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุ เป้าหมาย
กฎหมายเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	18,944.00	420.98	6.43	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุ เป้าหมาย
กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่าง ประเทศ	44,121.50	347.41	7.47	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายใน ระดับปานกลาง
กฎหมายสิทธิมนุษยชน	30,574.00	599.49	5.10	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุ เป้าหมาย
กฎหมายองค์การระหว่าง ประเทศ	2,919.00	104.25	14.00	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายใน ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยกลุ่มวิชากฎหมาย ระหว่างประเทศและธุรกิจ ระหว่างประเทศ	21,447.92	398.63	8.58	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายใน ระดับปานกลาง
วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายสังคมและสวัสดิการ				
กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	15,410.00	77.05	10.00	2 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มี ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายใน ระดับปานกลาง

กลุ่ม/ชื่อวิชา	งบประมาณ (บาท)	ต้นทุน การพิมพ์ (บาท)	อัตราการ พิมพ์ (ครั้ง)	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยกลุ่มวิชากฎหมาย สังคมและสวัสดิการ	15,410.00	77.05	10.00	2 มีการใช้ทรัพยากรได้น้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง
วิชาเลือก/ กลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม				
กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำ ผิดของเด็กและเยาวชน และ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ ครอบครัว	3,554.00	26.72	10.23	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
กระบวนการยุติธรรมทาง อาญา	2,622.00	72.83	9.00	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
การระงับข้อพิพาทโดย ทางเลือกอื่น	2,084.00	21.71	8.00	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
วิชาว่าความและศาลจำลอง	3,556.00	31.47	8.69	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
สิทธิมนุษยชนกับกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	1,503.00	42.94	7.00	5 มีการใช้ทรัพยากรและบรรลุเป้าหมายในระดับปานกลาง
อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา	3,088.50	308.85	5.00	1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
ค่าเฉลี่ยกลุ่มวิชากฎหมาย อาญาและกระบวนการ ยุติธรรม	2,734.58	84.09	7.99	2 มีการใช้ทรัพยากรได้น้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยวิชาเลือก	12,061.58	287.83	7.52	2 มีการใช้ทรัพยากรได้น้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า วิชาเลือก กลุ่มวิชาส่วนใหญ่มีการใช้ทรัพยากรได้น้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง (งบประมาณ 12,061.58 บาท, ต้นทุนการยืม 287.83 บาท, อัตราการยืม 7.52 ครั้ง) สามารถวิเคราะห์ตาม 5 กลุ่มวิชา ดังนี้ 1) กฎหมายธุรกิจและเอกชน ต้นทุนการยืมสูง (561.98 บาท) และอัตราการยืมต่ำ (7.25 ครั้ง) การใช้ทรัพยากรน้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง วิชาที่มีต้นทุนสูงแต่การยืมน้อย เช่น กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และ กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ แสดงถึง ประสิทธิภาพที่ต่ำ 2) กฎหมายมหาชน ต้นทุนการยืมต่ำ (87.09 บาท) แต่อัตราการยืมก็ต่ำมาก (4.07 ครั้ง) การใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย ทุกวิชาในกลุ่มนี้อยู่ในระดับ ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งอาจบ่งบอกถึง ความสนใจของนิสิตในวิชากลุ่มนี้น้อย 3) กฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ ต้นทุนการยืมปานกลาง (398.63 บาท) และอัตราการยืมสูง (8.58 ครั้ง) การใช้ทรัพยากรน้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ และกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ มีอัตราการยืมสูง แสดงถึงความนิยมของวิชาเหล่านี้ 4) กฎหมายสังคมและสวัสดิการ มีเพียง 1 วิชา กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ต้นทุนการยืมต่ำ (77.05 บาท) แต่การยืมสูง (10.00 ครั้ง) แสดงถึง ทรัพยากรมีประสิทธิภาพ และมีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสูงพอสมควร และ 5) กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม ต้นทุนการยืมปานกลาง (84.09 บาท) และอัตราการยืมสูง (7.99 ครั้ง) การใช้ทรัพยากรน้อย แต่ยังสามารถบรรลุเป้าหมายระดับปานกลาง วิชาที่มีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสูง ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (10.23 ครั้ง) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (9.00 ครั้ง) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 หมวดวิชาเฉพาะ: เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยงบประมาณ ต้นทุนการยืม และอัตราการยืม ตามหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2563–2567 พบว่า มีแนวโน้มการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรสารสนเทศภาษาอังกฤษลดลงอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาความต้องการทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้บริการในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งพบว่า นิสิตมีความต้องการทรัพยากรสารสนเทศที่แตกต่างกัน โดยเน้นหนักไปที่ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโดยตรง (รวีวรรณ นามิพย์, 2564)

ในทำนองเดียวกัน การศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของคณะนิติศาสตร์ พบว่า มีการให้ความสำคัญกับทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงถึงความต้องการของนิสิตที่มุ่งเน้นการศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจแสดงถึงพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรของนิสิต หรืออาจเกิดจากการปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลภาษาไทยมากขึ้น งานวิจัยของ ณชกร ถาวรเกษมหทัย (2567) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า งบประมาณรายได้ถูกใช้สนับสนุนการจัดซื้อหนังสือของสาขาวิชามากที่สุด

จากผลการวิจัย พบว่า ปีงบประมาณ 2563 เป็นปีที่ใช้งบประมาณสูงสุด โดยเฉพาะกับการจัดหา/จัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเตรียมความพร้อมในการเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หรือการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศผ่านช่องทางออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ควรศึกษาความเป็นไปได้ในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ให้บริการ นอกจากนี้ จากผลงานวิจัยของ กัญญ์ณัฏฐ์ กัญญ์ณัฏฐา และ จิรนนท์ ค่ายชัยภูมิ (2567) ซึ่งวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า งบประมาณสำหรับการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศควรได้รับการสนับสนุนในส่วนของฐานข้อมูลออนไลน์

แนวโน้มการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายในรายวิชา พบว่า ถูกใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.37 แสดงถึงความต้องการของนิสิตที่สอดคล้องโดยตรงกับหลักสูตร อีกทั้งยังแสดงถึงการปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่เน้นการพัฒนานิสิตให้มีความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และทักษะทางด้านนิติศาสตร์อย่างลึกซึ้ง (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563) ในขณะที่ทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับงานวิจัยและกฎหมายทั่วไปถูกใช้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.60 และทรัพยากรสารสนเทศประเภทจรรยาบรรณถูกใช้ในระดับต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 0.03 ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะการศึกษาของนิสิตที่มุ่งเน้นเนื้อหาทางวิชาการเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามกลุ่มวิชา พบว่า วิชาบังคับถูกใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.88 เนื่องจากเป็นกลุ่มวิชาที่นิสิตทุกคนต้องศึกษา วิชาเลือกที่มีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสูงสุด ได้แก่ กฎหมายธุรกิจและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.42 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินณพัต ชื่นชมน้อย (2567) ที่ศึกษาสถิติการยืมหนังสือตามหมวดหมู่ พบว่า โครงการจัดตั้งภาควิชาสังคมศาสตร์มีสถิติการยืมสูงสุด ในทางตรงกันข้าม วิชาที่มีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสารสนเทศน้อย ได้แก่ กฎหมายเพื่อการพัฒนาเฉพาะด้าน คิดเป็นร้อยละ 0.15 ซึ่งอาจแสดงถึงความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชา

ในด้านประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า รายวิชาที่มีต้นทุนการยืมต่ำและมีอัตราการยืมสูง เช่น กฎหมายพลังงาน และกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองและผังเมือง มีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า ในขณะที่ รายวิชาที่มีต้นทุนการยืมสูงแต่มีอัตราการยืมต่ำ เช่น กฎหมายภาษีอากร และนิติปรัชญา สะท้อนให้เห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศในรายวิชาดังกล่าวอาจยังไม่สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของผู้ใช้บริการมากนัก นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในกลุ่มวิชาเลือกมีอัตราการใช้งานต่ำกว่าวิชาบังคับ ซึ่งอาจสัมพันธ์กับลักษณะการลงทะเบียนเรียนและความสนใจของนิสิตในแต่ละกลุ่มวิชา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องอ่านหนังสือและค้นคว้าวิจัยของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยเน้นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการยืมทรัพยากรในช่วงปีงบประมาณ 2563–2567 เพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของนิสิตและสอดคล้องกับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. แนวโน้มการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ วิชาบังคับมีอัตราการยืมสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.88 ของการใช้ทรัพยากรทั้งหมด วิชาเลือกที่มีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรสูง ได้แก่ กฎหมายธุรกิจและเอกชน (ร้อยละ 6.42) และกฎหมายระหว่างประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ (ร้อยละ 4.01) ทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและกฎหมายทั่วไปถูกใช้ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 11.60)
2. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากร วิชาที่มีต้นทุนต่ำแต่ถูกใช้งานสูง ได้แก่ กฎหมายพลังงาน และกฎหมายพัฒนาเมืองและผังเมือง วิชาที่มีต้นทุนสูงแต่ถูกใช้งานต่ำ ได้แก่ กฎหมายภาษีอากร และนิติปรัชญา ซึ่งแสดงถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแนวทางการจัดซื้อ
3. แนวโน้มการจัดซื้อ การจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศภาษาไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรภาษาอังกฤษลดลง งบประมาณในปี 2563 สูงสุด แต่ลดลงในปีต่อๆ มา
4. ควรพิจารณาเพิ่มทรัพยากรดิจิทัลเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มการเข้าถึง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การปรับปรุงการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ควรพิจารณาจัดซื้อตามความต้องการที่แท้จริงของนิสิตและคณาจารย์ โดยใช้ข้อมูลจากอัตราการยืมในแต่ละปี
2. สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายด้านการจัดสรรงบประมาณทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเฉพาะทาง โดยอาศัยข้อมูลการใช้งานจริงในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับรายวิชาที่มีอัตราการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสูง และทบทวนการลงทุนในทรัพยากรสารสนเทศที่มีอัตราการใช้งานต่ำ เพื่อให้การบริหารงบประมาณด้านทรัพยากรสารสนเทศเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
3. การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ควรประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่มากขึ้น โดยเฉพาะที่มีการยืมต่ำ

4. การปรับปรุงระบบการยืม-คืน และการเข้าถึงสารสนเทศ พัฒนาระบบยืม-คืนให้สะดวกขึ้น เช่น การใช้ระบบออนไลน์ หรือการขยายระยะเวลาการยืมสำหรับหนังสือที่มีอัตราการยืมสูง ศึกษาความเป็นไปได้ในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นิสิต

5. การประเมินและติดตามผล ควรมีการประเมินผลการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกปี เพื่อให้สามารถวางแผนและปรับปรุงการจัดการทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม มีการสำรวจความต้องการของนิสิตและคณาจารย์เป็นระยะ เพื่อให้การจัดซื้อทรัพยากรสอดคล้องกับการเรียนการสอนปรับสมดุลการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ

6. ควรเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาบังคับ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ถูกใช้มากที่สุด ลดการจัดซื้อที่มีอัตราการยืมต่ำ เช่น บางรายวิชาของหมวดกฎหมายธุรกิจและเอกชน ที่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่ำแต่ใช้งบประมาณสูง

7. เพิ่มทรัพยากรสารสนเทศภาษาอังกฤษที่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากการใช้งบประมาณสำหรับทรัพยากรสารสนเทศภาษาอังกฤษลดลง ควรสำรวจว่าอาจารย์และนิสิตต้องการทรัพยากรสารสนเทศภาษาอังกฤษในหมวดใดบ้าง และจัดซื้อเฉพาะที่มีความจำเป็นจริง อาจเพิ่มการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนหนังสือเล่ม เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึง

8. การศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์เฉพาะข้อมูลการยืมทรัพยากรสารสนเทศจากระบบ จึงอาจไม่ครอบคลุมพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรในรูปแบบอื่น เช่น การอ่านภายในห้องสมุด การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ หรือการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์

9. พิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรวิชาเลือก วิชาเลือกบางหมวด เช่น กฎหมายมหาชน และกฎหมายสังคมและสวัสดิการ มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่ำมาก ซึ่งอาจแสดงถึงความสนใจของนิสิตที่ลดลง ควรสำรวจความคิดเห็นนิสิตว่าควรปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมวิชาเลือกที่เหมาะสม

10. สนับสนุนให้คณาจารย์ปรับปรุงหรืออัปเดตเนื้อหาวิชาเลือกให้ตรงกับแนวโน้มของสังคมและตลาดแรงงาน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนิสิต

11. ปรับปรุงกลยุทธ์การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ อาจมีการจัดกิจกรรมแนะนำทรัพยากรสารสนเทศ

หมายเลขจริยธรรมการวิจัย (IRB)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล เลขที่ใบรับรอง หมายเลขโครงการ P2-0250-2567

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่สนับสนุนงบประมาณประจำปี 2568 สำหรับพัฒนางาน แนะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2566). *แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ. 2566–2570*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กัญจน์ กัญญ์ธัญธาดา, และ จิรนนท์ ค่ายชัยภูมิ. (2567). *การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศตามแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์: การประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET ครั้งที่ 14, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และหน่วยงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค, เชียงราย, ประเทศไทย*.
- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2563). *หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563*. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิณณพัต ชื่นขมน้อย. (2567). *การวิเคราะห์การยืมหนังสือของผู้ใช้บริการห้องสมุดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีงบประมาณ 2563–2565*. วารสารวิชาการ ปชมท., 12(2), 173–182.
- ณชร ถาวรเกษมหทัย. (2567). *การศึกษาความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 17(1), 1–14.
- พงศเทพ จิระโร. (2564). *บทวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (IQR) จากแบบวัดที่เป็นมาตรฐานค่าโดยการกำหนดน้ำหนักกับไม่กำหนดน้ำหนัก ให้สมาชิกในค่าคะแนนเดียวกัน*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 32(1), 1–13.
- รวิวรรณ นาพิมพ์. (2564). *รายงานการวิจัย ความต้องการและพฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพของนิสิตระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2544). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544*. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
- Weiss, N. A. (2020). *Introductory statistics* (11th ed.). Pearson.